

Goran Simić

Presentació de
Mireia Sallarès

CONTRA- BANDISTA

Dilluns de poesia a l'Arts Santa Mònica

Som els que han sobreviscut

Mireia Sallarès

«La pau ens ha atrapat, desvergonyits,/som els que han sobreviscut». Sobreviure no és delictes. Tampoc no ho hauria de ser viure, i ho sembla. I a la maldestra però indefugible pregunta si la guerra va afectar la manera d'escriure —d'aquell qui, com Goran Simić no només l'ha sobreviscut en una ciutat assetjada durant mil quatre-cents i vint-i-cinc dies amb dos fills menuts i una dona, sinó que n'ha escrit; i que s'afanyava a omplir garrafes per poder tenir aigua a casa i a lligar-se molt bé les sabates per si de cas les perdia perquè havia vist amb els seus propis ulls que «es fan dos números més petits quan la persona mor», i a portar els calçotets nets per no avergonyir la mare no fos que «el despullessin al dipòsit de cadàvers i veiessin que no anava net», mentre els seus poemes es llegien arreu; —ell respon dient «és clar, els meus poemes s'han reduït fins a ser pur dolor».

Però el seu, no és pas un dolor erm. No és un dolor que ensorra indefectiblement, que embruteix, que nega o que només cedeix a les evidències que

simplifiquen i separen sense recança les víctimes dels botxins. El seu, el dolor que ens escriu, no es rendeix i si abaixa els braços és per a collir la fruita caiguda dels arbres i fer-ne aliment o beguda. Perquè els fruits de la terra són massa importants per als eslaus del sud que tenen ben present que tot es retroalimenta. Per això aquell pot de mel que li va enviar el seu pare, no el va pas obrir. Perquè el pare no havia entès res de la guerra ni de les abelles...

El pare i les abelles

Ara ja sé que el meu pare no va aprendre res sobre la
[guerra.

No va aprendre tampoc res sobre les abelles.

A la Segona Guerra Mundial es va vestir l'uniforme
i se'n va anar a defensar-nos del feixisme,
despreocupant-se de la casa on vivíem
i dels seus ruscs.

Les abelles van ensalvatgir,
atacaven els nens
i la gent de la ciutat les va ofegar amb fum.

El segon any de la nova guerra,
ell va tornar a l'antiga casa de la família
per dedicar-se a l'apicultura.
Va deixar de llegir els diaris,
no es queixava gaire de la política,
desapareixia si algú en parlava.

M'ha enviat un pot de mel.
Que encara no he obert.
Vaig sentir dir que a uns deu quilòmetres
de la nostra antiga casa
van ser mortes i enterrades 8.000 persones.
La fortor dels cossos en descomposició,
sepultats al mig del camp de futbol,
diuen que ofega el perfum dels til·lers en flor.
Diuen que a la nit la gent no dorm
per les explosions dels estómacs buits dels morts
que rebenten a causa de la calor de l'estiu.

El meu pare no en sap res d'això. Ell només està per
[les abelles.

Remeno les enciclopèdies i busco informació
sobre a quina distància poden volar les abelles
i també si eviten les olors fortes.
Llavors ploro.

I no sóc capaç d'explicar als meus fills
per què els he prohibit obrir el pot de mel
que m'havia enviat el meu pare.
Era un guerrer i un apicultor, sí, però mai ha après
res ni sobre la guerra ni sobre les abelles.

(Simić, 2016: 158)

Perquè cal no oblidar que no és una guerra, són
varies, les que s'acumulen en la història de Goran
Simić i de la gran majoria de població bosniana

i exiugoslava. Guerres que travessen famílies i generacions, situant a avis, pares i fills en la mateixa trampa fosca de la qual ningú vol parlar. I llavors els silencis i els malentesos s'acumulen, i es compliquen les lectures. I finalment és impossible assolir indemne el repte d'aquells qui com Simić han hagut de combatre una altra guerra per a poder escriure. «Cal que travessem la nostra pròpia devastació interna, hem de travessar l'angoixa per poder construir des d'aquesta devastació», escrivia un altre autor bosnià, en Senadin Musabegović, i afegia «hem de fer una guerra interior per guanyar-nos la capacitat de poder reflectir la guerra de debò d'alguna manera.» (2004: 111) Travessar el patiment per a poder escriure sobre allò que va passar mentre...

Enrotllàvem restes de tabac en els paper fi d'una Bíblia
i les entaforàvem en capses de Marlboro,
fèiem barreges d'alcohol pur i de te
i llavors ho servíem a les millors ampolles de whisky
[escocès.

Als mercats desolats anàvem amb les bosses
de les botigues més prestigioses del món.
(Simić, 2016: 160)

Escriure mentre sobreviuen la fam en terra fèrtil,
els atacs dels veïns i dels «txètniks de cap de setmana»
que després d'haver acabat la setmana laboral a
Belgrad «feien un salt fins a la ciutat atrapada per

tenir dret de disparar a l'home lliurement» (Debeljak, 2010: 222), primer; la desafecció dels mitjans de comunicació i la indolència de les polítiques internacionals, també; i les negacions d'asil, els controls migratoris, les penúries laborals, i els prejudicis que els mateixos bosnians alimentarien desesperats, després. I tot això entretant als llibres d'història apareixien neologismes com balcanització que els havien de simplificar, avergonyir i ofendre, i que, per si no fos prou, serien aplicats per a catalogar d'altres conflictes llunyans que Europa tampoc faria cap esforç per entendre ni acceptar-ne part de la responsabilitat. Una terminologia vil que aquí també ens hem hagut de sentir com una amenaça.

«I és llavors quan m'adono que sóc un home que viatja, un emigrant etern, un escriptor ambulat a qui Déu va obsequiar amb talent, però li va robar la terra.» (Simić, 2016: 53) El setge de Sarajevo és el més llarg que ha patit mai una ciutat. I això passava quan a Barcelona celebràvem els Jocs Olímpics i els dissenys dels diaris dividien les portades simètricament per a cobrir totes dues notícies amb una obscenitat que a poc a poc semblava naturalitzar-se. En aquell moment cap de les dues ciutats sabia que mai tornaria a ser la mateixa. Potser per això, Barcelona va ser un dels pocs indrets que va reaccionar i no va abandonar Sarajevo. «Si alguna ciutat va mostrar una solidaritat espontània i immensa en aquell mateix moment, va ser Barcelona», escriuria

Simona Škrabec, «una placa en una de les places centríques de Sarajevo recorda aquesta, permeteu-me dir, estranya complicitat». (Škrabec, 2016: 138) Una mostra explícita de suport mentre líders europeus s'anaven a mirar l'horror sobre el terreny sense que hi hagués cap conseqüència efectiva... fins que la mel va arribar als pots.

En acabar la guerra, Goran va marxar al Canadà i malgrat que es va convertir en un dels autors més rellevants de la literatura canadenc, fa no gaires anys va decidir tornar a Sarajevo. «Bòsnia no ha canviat gens, el que ha canviat som nosaltres. Hem començat a mirar-nos el món des de la perspectiva d'un ratolí després d'haver comprès el mal que els homes podem provocar els uns als altres. Hem passat quatre anys sense cap llei i llavors vint anys més en una trampa moral. [...] Europa va abandonar Bòsnia durant la guerra com si es tractés d'una fossa sèptica i ara ens mantenen a distància acusant-nos de ser un perill i que per això les fronteres no poden pas desaparèixer». (Simić, 2016: 155) Tornar. Realitzar aquest retorn impossible sense saber, com ell mateix diria, «que la tragèdia de la pau a Bòsnia seria encara més greu que la mateixa Guerra». (Simić, 2016: 149) Aquesta pau actual on la impotència davant de les barbaritats i les injustícies que es reproduïxen és diferent però alhora tan similar. On, entre altres coses, els talls d'aigua que pateix avui la ciutat en terra de rius ja no són deguts al setge sinó a la voluntat privatitzadora i liberal de

polítics que han estat escollits democràticament per una població de la que es diu que un cinquanta per cent és analfabeta i només un dos per cent pot permetre's de comprar un llibre. Tot i així, en Goran continua escrivint amb un amor masoquista cap a la seva terra perquè ell, en realitat, mai no se n'ha «allunyat, des dels primers poemes fins avui, de la indagació sobre com reacciona l'home davant les situacions de crisi». Potser per això els seus protagonistes sempre són persones ordinàries però rebels. «Podria ser que el meu credo poètic sigui que una persona que no sent ganes de rebel·lar-se no pot ser més que un esclau», diu. «Aquesta actitud de rebel·lió em va definir per sempre. No hi ha res més angioxant que un cercle tancat». (Simić, 2016: 154)

Aquest cercle isolat era descrit pel propi Goran com «una ciutat de caos i de criminalitat on la llei estava en mans de vàndals armats. Un sol d'aquests cabdills mafiosos, que es deia Musan Topalović, conegut amb el sobrenom de Caco, té a la seva consciència més de cent vides... I la majoria de les seves víctimes eren serbis, precisament». I afegia: «Radovan Karadžić tracta els serbis de Sarajevo "com un tros de sabó" amb el qual es renta les seves mans brutes. Si ataca la ciutat, és perquè els ha d'alliberar. I si no l'ataca, llavors els qui hi han quedat atrapats ja no són serbis, de fet, sinó els repudiats que no mereixen ser tinguts en compte. L'oposició per part dels mateixos serbis al règim militaritzat de Radovan Karadžić i Slobodan

Milošević va ser, evidentment, la que mai s'ha fet palesa en aquestes versions simplificades de la història que coneixem». (Simić, 2016: 140)

Si la historia es simplifica, la història es repeteix. I les evidències de la complexitat que implica la vida, es podreixen. De la mateixa manera que es podrien els cossos del Boško i l'Admira, la parella d'enamorats, «que fugint de Sarajevo intentaren creuar el pont» (Simić, 2016: 163) i van ser assassinats i van omplir les pàgines de tots els diaris del món, i dels que en Goran va escriure per donar la notícia que cap mitjà donaria. També es podria, vint anys després, l'exposició fotogràfica a la fabrica destrossada de Potočari. La mateixa que, quan Srebrenica va ser declarada zona segura durant la guerra, va convertir-se en la base dels cascos blaus de l'ONU. Els mateixos que van abandonar a la població bosniana musulmana «permetent» la massacre de més de 8000 persones ordenada pel general Ratko Mladić.

A les parets d'aquest espai convertit avui en memorial del genocidi, ja hi ha noves i flamants fotografies, icones d'autors premiats, però fa pocs anys hi penjaven les humils imatges d'altres fotògrafs no tan coneguts de les que els fongs es menjaven parts de les imatges per culpa de les humitats que havien suportat. En algunes es veien cossos descomponent-se i alhora la fotografia també s'estava descomponent. En d'altres, els fongs es menjaven només algunes parts, ja fos un soldat de l'ONU amb la seva bandera

o la brossa al voltant d'un nen adormit al ras sense tocar ni un pèl a la criatura. Tenim prou present que una de les conseqüències de la guerra dels Balcans són els nens i nenes que van néixer de la guerra?

Les imatges transformades en objectes en descomposició es convertien en una gran metàfora sobre la precarietat de la vida, el relat, la justícia i la memòria. Aquelles pobres reproduccions que feien l'esforç d'assenyalar sense recursos fets difícilment documentables, contenien en la seva putrefacció la capacitat d'avisar-nos no només sobre la fragilitat de la vida, sinó també de la documentació d'aquesta vida, de la seva interpretació i la seva preservació.

Amb aquestes imatges en ment, rellegeixo aquesta modesta però contundent afirmació de Simić: «a vegades tinc la sensació que no cal que l'escriptor s'escarrassi buscant la forma més apropiada per expressar-se perquè és la forma la que tota sola troba l'autor». (Simić, 2016: 155) I penso en la terra, no només la bosniana, també la nostra, que encara resguarda els cossos dels assassinats, desapareguts i indocumentats. I aleshores, en un moment de deliri davant de tanta incapacitat humana em pregunto si els fongs hauran parlat amb les abelles d'això que en Goran sentència amb un coneixement de causa demolidor i brillant: «Només la poesia pot tenir alhora l'estatus de l'acusat, de la víctima, de l'advocat i del fiscal». (Simić, 2016: 157)

Obres citades

«Entrevista a Goran Simić» (2012). L'Espill 53 (2016), 148-155.

DEBELJAK, Aleš. Balkanska brv. Ljubljana: Študentska Založba, 2010.

MUSABEGOVIĆ, Senadin. Rajska lopata. Sarajevo; Zagreb: Zoro, 2004.

SIMIĆ, Goran. «Sobre els dies feliços. Poemes». L'Espill 53, (2016). 156-166.

ŠKRABEC, Simona. «Només els peixos morts neden amb el corrent». L'Espill 53 (2016), 137-147. Kalandraka, 2019. Adaptació de Jaume Subirana.

COLLINS, Billy. *Set elefants drets sota la pluja*. Barcelona: Godall, 2019. Traducció de Jaume Subirana.

Mireia Sallarès (Barcelona, 1973) és artista visual i viu en trànsit entre Barcelona i d'altres ciutats estrangeres en les quals desenvolupa la seva pràctica artística. Els seus projectes són resultat de llargues investigacions de vida situades en contextos complexos sobre temes essencials com la violència, el plaer, la legalitat, la veritat o l'amor. El seu darrer projecte *Kao malo vode na dlanu*, una investigació sobre l'amor a Sèrbia, ha rebut el Premi Ciutat de Barcelona d'Arts Visuals 2019.

Goran Simić

Poemes

Traducció de Simona Škrabec

Otac i pčele

Sad znam da moj otac nije ništa naučio o ratu.
Nije ništa naučio ni o pčelama.
Početkom Drugog svjetskog rata obukao je uniformu
i otišao da se bori protiv Fašizma
ostavljajući porodičnu kuću
i svoje pčelinjake.
Kasnije kad su pčele podivljale
i počele napadati djecu
mještani su ih ugušili dimom.

Nakon dvije godine novog rata,
otišao je u staru porodičnu kuću
i ponovo počeo uzgajati pčele.
Prestao je čitati novine,
sve manje psuje vlast
i nestane kada se zapodjene razgovor o politici.

Poslao mi je teglu meda.
Još uvijek je nisam otvorio.
Čuo sam da je desetak kilometara
od stare porodične kuće

ubijeno i sahranjeno 8.000 ljudi,
čuo sam da od smrada raspadnutih leševa
pokopanih na fudbalskom igralištu
više niko ne osjeća miris lipe.
Kažu da noću niko ne može zaspati
od detonacija praznih stomaka mrtvaca
koji pucaju na ljetnoj žezi.

Moj otac to ne zna. On samo uzgaja pčele.

Prevrćem enciklopedije i tražim podatak
koliko daleko pčele mogu letjeti
i da li bježe od smrada.
I ne uspijevam objasniti svojoj djeci
zašto im zabranjujem da otvore teglu meda
koju im je poslao moj otac.
Ratnik i pčelar koji nikada nije ništa naučio
ni o ratu ni o pčelama.

Moji stretni dani u ludnici (2010)

Nota

La traducció catalana del poema està reproduïda
a les pàgines 2 i 3 de l'assaig introductori.

La primavera arriba

La primavera arriba
amb crosses.

Les orenetes fan nius entre les ruïnes
i els bolquers voletegen alegres
en un fil tensat entre dues làpides.

La pau ens ha atrapat, desvergonyits,
som els que han sobreviscut
i ens ha faltat temps per somiar les gavines i el mar.
Portem amb inquietud els vestits de mudar, les sabates de ball,
el pes dins l'estómac ens ha cargolat com una malaltia.

La primavera arriba
amb crosses.

Guaita,
els soldats sense feina vaguen borratxos per la ciutat,
tenen por que els exigeixin tornar l'uniforme
si tornen a casa seva.

Guaita,
d'un cinema han hagut d'evacuar un noi
que no ha pogut suportar el final feliç.
Guaita,
heus aquí el campió dels cent metres llisos
que seu al mig de l'estadi i observa l'ombra
que projecta la seva cadira de rodes.

Proljeće dolazi

Proljeće dolazi
na štakama.

Na ruševinama laste ponovo prave gnijezda
i vijore se veselo dječije pelene na štriku
razapetom između dva groblja.

Mir nas je zatekao nespremne da bez stida priznamo
da smo preživjeli

i da već maštamo o galebovima i moru.

Unio je nemir u naša svečana odjela i cipele za ples,
uselio se u stomake i tu se sklopčao kao bolest.

Proljeće dolazi
na štakama.

Pogledaj,
besposleni vojnici pijani tumačaju gradom
plašeći se da će morati vratiti uniforme
ukoliko se vrate kući.

Pogledaj,
iz bioskopa iznose momka
koji nije mogao da podnese ljepotu srećnog završetka.

Pogledaj,
nekadašnji šampion u trčanju na sto metara
sjedi na stadionu i posmatra sjenku
svojih ortopedskih kolica.

Ni les veïnes ja no es barallen amb la mateixa passió
amb la qual, abans, s'inventaven les malifetes.
Com si haguéssim despertat en roba interior
a dalt d'un escenari il·luminat pels focus
i busquéssim, confosos, on és la sortida.
Com si la pau ens hagués esberlat.

La primavera arriba
amb crosses.

Ha arribat aquell temps en el qual els nens,
als orfenats amb les parets acabades d'emblanquinar,
començaran a fullejar, cada cop amb més freqüència,
els àlbums familiars.

Ha arribat aquell temps en el qual les grans banderes
taparan els paisatges de l'horror
i desapareixerà la gent petita que sosté banderes petites.
Ningú presència l'escena
en la qual el meu veí, tot sol, a baix al celler,
agafa a les manes un guant de llana, tot petitó
i plora.

Čak ni komšinice se više ne svađaju sa istim žarom
sa kojim su nekada jedna drugoj smišljale gadosti.
Kao da smo se u donjem vešu probudili
na blještavoj pozorišnoj sceni
i sada tumaramo tražeći izlaz.
Kao da nas je mir prepolovio.

Proljeće dolazi
na štakama,
dolazi vrijeme ordenja kada će djeca
u sviježe okrećenim sirotištima
sve češće posezati za albumima
sa porodičnim fotografijama.
Dolazi vrijeme u kojem će velike zastave
prekriti pejisaž užasa
i male ljude sa malim zastavicama u rukama.
Niko neće vidjeti prizor
kako moj komšija sam u podrumu
drži u ruci dječiju zimsku rukavicu
i plače.

Tot adornant l'abet de Nadal

Amb els meus fills, estem guarnint l'arbre de Nadal.
A fora, la lluna udola amb els ulls d'un gos famèlic.
De les golfes he baixat la capsa
amb els vells adorns de la família,
com si hagués volgut reflectir en la seva lluisor
la nostra felicitat esvaïda.

Aquella estrella que brilla a dalt de tot: és el meu avi.
Va tornar del front rus amb una bala dins l'espatlla
i la determinació de callar sempre, si es parlava de la guerra.
Per què haurà mort amb un somriure a la cara?

Aquell altre adorn: és el meu tiet per part de mare,
un heroi de guerra que es va llençar per la finestra de l'hospital.
Els metges diuen que sovint es despertava esglaiat
pensant que li havien tirat dins l'habitació una granada activada.
Un cop mort,
el seu cos va perdre volum i el vam enterrar
en un taüt de nen,
tan, tan petit, que no hi cabien
totes les seves medalles.

El guarniment següent representa un altre germà de la mare.
L'home estava convençut que els comunistes
li havien implantat un micròfon a la boca
i per això només podia parlar
una llengua inventada.

Kićenje novogodišnje jelke

Kitim novogodišnju jelku sa mojom djecom.
Vani mjesec zavija u očima glasnog psa.
Snio sam sa tavana kutiju
sa starim porodičnim ukrasima
ne bi li u odsjaju prepoznali naša sretna lica
iz prošlih godina.

Onaj sjajni ukras na vrhu: to je moj djeda.
Sa Ruskog fronta je donio metak u ramenu
i želju da čuti uvijek kad se razgovor dohvati rata.
Zašto li je umro sa osmijehom na licu?

Onaj drugi ukras: to je moj ujak,
ratni heroj koji se bacio kroz bolnički prozor.
Ljekari tvrde kako je često sanjao
da mu je neko u sobu ubacio aktiviranu ručnu bombu.
Kad je umro
toliko se smanjio da smo ga sahranili
u dječjem kovčegu,
suviše malom da bi na njemu mogli izložiti
sve njegovo ordenje.

Sljedeći ukras je moj drugi ujak.
Uvrtio je sebi u glavu da su mu komunisti
ugradili mikrofon u usta
pa je zbog toga govorio samo jezikom
koji je sam izmislio.

Va morir a la presó perquè la policia va concloure
que els mots incomprensibles eren claus secretes.

Aquest adorn d'aquí és la meva tieta.
Tot collint flors silvestres per adornar els caps dels
[alliberadors
no s'havia adonat que havia entrat en un camp de mines.

Aquesta altra peça lluent: és el meu germà.
No va ser capaç d'aprendre a disparar el fusell.
L'última vegada que ho va intentar, va tocar
l'arbre de Nadal
i va morir de tristesa.

L'última bola negra és la meva mare.
Va sobreviure el camp de concentració
i llavors va dedicar la vida a encendre espelmes
i a netejar la tomba familiar.

Amb els meus fills estic dret davant l'arbre de Nadal.
Ja no hi ha més adorns dins la capsa.
Penso que bé que cremarà el tronc de l'arbre,
quan hagi passat el Nadal, dins la nostra estufa.
Mentrestant els meus fills somien els regals
que els esperaran l'endemà
al peu de l'arbre.

Demà mateix, despertarem felços.

Umro je u zatvoru nakon što je policija posumnjala da su njegove čudne riječi zapravo tajne šifre.

Sljedeći ukras je moja tetka.

Dok je brala poljsko cvijeće da okiti oslobodioce nije primijetila da je zalutala u minsko polje.

Onaj drugi ukras: to je moj brat.

Nikada nije naučio kako da puca iz puške.

Zadnji put kad je povukao obarač pogodio je novogodišnju jelku
i onda je umro od tuge.

Ovaj posljednji mali crni ukras je moja majka.

Nakon što je preživjela koncentracioni logor posvetila je život paljenju svijeća
i pranju porodične grobnice.

Stojim sa svojom djecom ispod novogodišnje jelke.

Ispraznili smo kutiju sa ukrasima.

Ja razmišljam kako će u peći lijepo gorjeti stablo jelke
jednom kad prođe Nova godina,
dok moja djeca maštaju o poklonima
koji će ih ujutro čekati
ispod novogodišnje jelke.

Sutra ćemo se probuditi sretni.

Moji sretni dani u ludnici (2010)

El que vaig veure amb els meus propis ulls

Vaig veure que els peus es fan dos números més petits
quan la persona mor.

Això explica que als carrers de Sarajevo es veiessin
tantes sabates enmig de bassals de sang.

Quan sortia de casa,
m'ajustava ben fort els cordons,
tan fort que els peus se'm tornaven blaus.
Déu meu, i que n'era de feliç, si tornava a casa
amb les sabates als peus.
Quin plaer descordar les sabates tot sol.
Quina sort no estar estès al carrer descalç.

Sempre quan sortia de casa
la meva mare comprovava a la porta
si m'havia posat la roba interior neta.
Em deia que seria una gran vergonya
que em despullessin al dipòsit de cadàvers
i veiessin que no anava net.
Valia més anar al cel atzur amb els peus blaus,
que sense sabates.

Quina vergonya seria, deia,
per tota la família
morir sense cap dignitat.
Déu ens en guard!

Šta sam vidio

Vidio sam da se ljudska stopala smanje za dva broja kad osoba umre.

Zato se na sarajevskim ulicama moglo vidjeti toliko cipela u lokvama krvi.

Svaki put kad bih izlazio iz kuće stegnuo bih pertle na cipelama toliko snažno da bi mi stopala poplavila.

Bože, kako sam bio sretan kad bih se vratio kući sa cipelama na nogama.

Koje zadovoljstvo svojim rukama odvezati pertle. Koja sreća ne ležati na ulici bez cipela na nogama.

Uvijek kad bih izlazio iz kuće moja majka bi na vratima provjeravala jesam li obukao čisti donji veš.

Govorila je da bi to bila velika sramota kad bi me skinuli u mrtvačnici i vidjeli na meni prljav donji veš.

Bolje otići u plavo nebo sa modrim stopalima nego bez cipela.

Koja bi to bila sramota za našu cijelu porodicu, rekla bi.

Poginuti nedostojanstveno.

Bože sačuvaj!

Moji stretni dani u ludnici (2010)

Les matemàtiques dels genocides

El meu pare, va morir en pau dins la seva butaca.
Es va empetitir fins la mida d'un vailet.
En lloc de plorar-lo, em vaig acostar a Srebrenica
per si em sortia un poema sobre el genocidi de 1995.
Van matar-hi 8.000 homes.
És un indret on ara les mares es deixen créixer el bigoti.

Hi vaig trobar 87 forenses
i 22 excavadors.
Fa 14 anys que treballen i encara els falta trobar
i desenterrar 6.042 cossos masculins.

Segons els entesos, els cossos són enterrats en 23 boscosos,
envoltats de 62 camps de mines.
El document de les Nacions Unides, número 328/03,
informa
que els cossos van ser tirats dins de formigoneres
i després escampats per una superfície
de 23 camps de futbol
per adobar els prats.

En aquests prats, no s'hi fan partits
perquè els jugadors es queixarien
que se senten crits i no l'alegria dels aficionats.

Les pluges abundants han alentit la feina dels inspectors.
Queda pendent la resposta oficial de l'Estat,

Matematika genocide

Kada je moj otac umro mirno u svojoj stolici
i smanjio se do veličine dječaka
umjesto da žalim otišao sam do Srebrenice
tragajući za poemom o genocidu iz 1995. godine.
8000 muškaraca je ubijeno.
Tamo majke puštaju brkove.

Pronašao sam da 87 forenzičkih stručnjaka
i 22 kopača
rade 14 godina da pronađu
i iskopaju ostatke preostala 6042 muška tijela.

Zvaničnici vjeruju da su tijela ukopana u 23 okolne šume
okružene sa 62 minska polja.
Zvanični UN dokument pod rednim brojem 328/03
izvještava
da su tijela ubačena u mješalicu za cement
a potom rasuta po zemlji
23 fudbalska igrališta
da bi obogatili travu.

Na tim terenima nema zakazanih utakmica
zato što su se igrači žalili
da čuju krike umjesto glasova navijača u publici.

Obilne kiše usporile su rad inspektora
koji čekaju na zvanični državni odgovor

en correspondència a la sol·licitud número 1/03,
per saber el número exacte de formigoneres
que operaven en aquell temps.

Amb un càlcul matemàtic molt senzill podem saber
si multipliquem els 8.000 homes morts
per 170 centímetres d'altura de mitjana,
el resultat són 13.600 metres quadrats,
una superfície que coincideix amb la del terme municipal.

Abans d'agafar el vol de tornada,
vaig passar un dia sencer per l'epicentre
d'aquest cercle de mort.
Vaig veure cases destrossades
i cadires socarrimades, abandonades als patis.

Em vaig asseure en una d'elles,
i no podia sentir ni els batecs del meu propi cor.
Només sentia plorar els silencis
ofegats per la bateria esgotada de la calculadora.
Em sentia com un nen petit
que espera que el seu pare torni a casa.

na dopis pod rednim brojem 1/03 tražeći tačan broj mašina za mješanje cementa koje su se koristile u to vrijeme.

Obična matematička kalkulacija objašnjava da ako pomnožim 8000 ubijenih ljudi sa prosječnom visinom od 170 centimetara rezultat je 13.600 kvadratnih metara što je skoro isto kao veličina Srebrenice.

Prije nego što sam odletio nazad proveo sam cijeli dan hodajući oko epicentra tog kruga smrti i pronašao sam uništene kuće ljudi sa nagorjelim stolicama u dvorištu.

Sjeo sam u taj krug i nisam mogao da čujem ni vlastite otkucaje srca. Jedino tišinu koja plače u baterijama umirućeg kalkulatora i osjećao sam se kao mali dječak koji čeka svog oca da se vrati.

Que cap guerra ja no ens pugui sorprendre

Un bon diumenge, anem a jugar a la guerra
perquè cap nova guerra no ens pugui sorprendre.
Amb una pistola d'aigua, sadollem la set sang,
ja que no ens hem inventat aquesta guerra
per comparar les velles cicatrius,
sinó per provocar els desaprensus
que ignoren com la sang s'està convertint en l'aigua.

Els soldats de cinta blanca controlen
l'accés a l'entrada de l'Escorxador
per on van entrant vaques dòcils
que veuen el seu rostre reflectit
per darrer cop al mirall dels ganivets.

Els meus soldats porten cintes vermelles,
protegeixen la porta de sortida,
per on aquestes mateixes vaques surten en forma
de petits paquets de disseny nadalenc
i són carregades als tràilers,
tan grans
que s'hi podria fer cabre la tropa sencera a dins.

De tant en tant, llancem un atac sorpresa
als soldats de cintes blanques
i els ruixem amb un esprai vermell.
Altres vegades, ens sorprenden ells
i ens ruixen amb pintura blanca.

Da nas novi rat ne iznenadi

Svake nedjelje igramo se rata
da nas budući rat ne bi iznenadio.
Naša krvožedna mašta ima oblik pištolja na vodu,
jer mi ne vodimo zamišljeni rat
da bismo uspoređivali naše stare ožiljke
već za inat onim skorojevićima koji ne primjećuju
kako krv polako postaje voda.

Vojnici sa bijelom trakom štite
ulaznu kapiju Klaonice
kroz koju ponizno ulaze krda krava
da bi zadnji put vidjela
odsaj svojih lica u ogledalima klaničkih noževa.

Moji vojnici sa crvenom trakom
štite izlaznu kapiju kroz koju
te iste krave izlaze u malim
božićno dizajniranim paketićima,
da bi bile utovarene u prikolice,
toliko velike
da bi moja cijela četa mogla stati u njih.

S vremena na vrijeme iznenada napadnemo vojnike
sa bijelim trakama
da bismo ih pošpricali crvenim sprejom.
Ponekad oni iznenade nas
i pošpricaju nas bijelim sprejom.

Al final, fem el recompte
de quants uniformes caldrà portar
a la tintoreria.

El diumenge és estúpid i aviat en tenim prou,
els braus soldats del futur ens traslladem
a la cantina de l'Escorxador
per celebrar la nostra valentia amb els carnissers
i mostrar-los la capacitat de defensa.
Tot menjant deliciosos bistecs de vedella blanca,
cantem l'himne nacional
sense tenir en compte la sang vessada.

Després tornem cadascú a casa seva
per explicar als fills les nostres gestes,
explicar-los sobre els ramats de vaques felices
que ens havien atacat. I llavors, el dilluns avorrit
ja truca a la porta.
A la porta protegida amb l'alarma.

Poslije toga brojimo
koliko uniformi treba odnijeti
na hemijsko čišćenje.

Nakon što glupa Nedjelja postane umorna od nas,
mi hrabri ratnici budućnosti preselimo se
u kantu Klaonice
da sa mesarima proslavimo našu hrabrost
i spremnost da obranimo.
Jedući sočne teleće odreske
otpjevamo državnu himnu
bez obzira na razvodnjenu krv.

Onda se razidemo kućama
da našoj djeci ispričamo priče o junačkim podvizima,
o sretnim krdima krava koja su nas napala,
prije nego nezaintersovani ponedjeljak
zakuca na naša vrata.
Obezbeđena alarmom.

Bibliografia

Poemaris (selecció)

SIMIĆ, Goran. *Knjiga lutanja*. Belgrad: RAD, 2002.

SIMIĆ, Goran. *Moji sretni dani u ludnici*. Sarajevo: Bosanska knjiga, 2010.

SIMIĆ, Goran. *Treći zubi*. Tešanj: Planjax komerc, 2016.

En anglès (originals i traduccions)

SIMIĆ, Goran. *Sorrow of Sarajevo*. Londres: Cargo, 1996. Traducció de David Harsent.

SIMIĆ, Goran. *Sprinting From the Graveyard*. Oxford: Oxford University Press, 1997. Traducció de David Harsent.

SIMIĆ, Goran. *Immigrant Blues*. Toronto: Brick, 2003. Traducció d'Amela Simić.

SIMIĆ, Goran. *From Sarajevo with Sorrow*. Windsor: Biblioasis, 2005. Traducció d'Amela Simić.

SIMIĆ, Goran. *The Sunrise in the Eyes of the Snowman*, Windsor: Biblioasis, 2010. [Original en anglès.]

En català

SIMIĆ, Goran. «Sobre els dies feliços. Poemes». *L'Espill* 53, (2016). 156-166. Traducció de Simona Škrabec.

Goran Simić (Vlasenica, 1952) és autor d'una vintena de llibres de poesia, però també ha escrit narrativa, drames i literatura juvenil. Per la seva obra ha rebut nombrosos premis a Bòsnia i Hercegovina, al Canadà, on havia residit durant el seu exili. En gairebé cinquanta anys de dedicació ininterrompuda a la literatura, s'ha dedicat intensament a la feina editorial. Té dos fills adults i, a més, té cura de quatre gossos que ha recollit del carrer i els ha donat una llar. Va tornar de Toronto a Sarajevo l'any 2012 on encara viu.

Dilluns de poesia a l'Arts Santa Mònica 2020

**Totes les sessions tindran
lloc a l'Arts Santa Mònica**

Arts Santa Mònica

Centre de la creativitat

La Rambla 7

08002 Barcelona

T 935 671 110

artssantamonica.gencat.cat

Entrada lliure amb aforament limitat

Totes les sessions tindran lloc a la
Sala d'Actes de l'Arts Santa Mònica

Mitjà col·laborador

NÚVOL

Amb la col·laboració de

PEN
català

james

Organització

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

SANTAMÒNICA